

either, implying that social factor directs the speed, way and effectiveness of child's language acquisition. Keeping this unified idea in mind, it is easier to look at the example of a Ukrainian child learning English in the English environment as another first language. The role of a surrounding puts a child into two-language exposition, with fluent English prevailing. At the same time, a child has inborn universal capacity to comprehend and rule-govern a language, no matter whether the actual codes.. are of English or Ukrainian language. *Code-switching* is a variation of some speech elements within one language or a couple of languages [2, 120; 1, 564]. The other proof of the social element being of a vital importance in language acquisition is a sequence of several milestones of language development and is coherent with the biological and psychological development spheres. That means that language acquisition doesn't end in childhood, it is an ongoing process that doesn't end, even though the foundation is established by puberty. This is at the same time the most productive time to learn a language, including a foreign language. This is the age period when the acquisitive functions of the brain work most effectively. We, as teachers of English as a foreign language, should always keep this in mind and use advice of psycholinguists on language acquisition as a guidance in the teaching.

Having analyzed numerous ideas and theories about various acquisition studies we came to a resolution that the way and stage when humans acquire language is one of the most important ones in individual's language study. Keeping in mind that personal language of each language bearer greatly depends on the acquisition process, we derived a conclusion that it should not be neglected in the definition of the language. Therefore, language definition through its acquisition is suggested to be the following: Language is a system of human communication, acquired through innate rule-governed processes, influenced and shaped by social, psychological and various external factors.

References

1. Clark V., Escholz P., Rosa A. Language: Readings in Language and Culture. – Boston: St. Martin's, 1998. – 788p.
2. Aitchison J. Linguistics. – Boston: McGraw Hill, 1999. – 245p.
3. Piker S., Language Acquisition//An Invitation to Cognitive Science. – 2004.- No 1. – P 2-14.
4. Villers J. Language Acquisition Device//Gale Encyclopedia of Childhood and Adolescence. – 2004.- P 54-58.
5. Davidoff L. Introduction to Psychology. – Boston: McGraw Hill Inc. – 1987. – 874p.
6. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language.- NYC: Cambridge University Press. -1996.- 489 p.

*Анастасія Ятищук
наук. керівник – доц. М.П. Ревуцький*

ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК ГРАФІТІ

У статті авторка показує процес зародження, становлення та розвитку "вуличного" мистецтва – графіті

Важко повірити, що перші графіті – написи (від італійського *graffiare* – дряпати) в первинному значенні сатиричного і карикатурного характеру були виявлені на античних пам'ятках і стародавньому посуді. Як прояв "низької" творчості "графіті" зацікавило багатьох художників, котрі прагнули звільнитися від умовностей та стереотипів. Слово "рок" (в значенні "доля"), накреслене по-грецьки на стіні Собору Паризької Богоматері, підштовхнуло Віктора Гюґо на написання знаменитого роману.

Але сьогодні графіті асоціюється в першу чергу з альтернативною формою вуличної культури.

Термін "графіті" застосовується для класифікації, як правило, забороненого законом виду мистецтва, в рамках якого робляться спроби встановити різновид зв'язної композиції шляхом поєднання малюнків і надписів, котрі створюються індивідуально або групами на стінах чи інших поверхнях візуально доступних публіці.

Графіті можуть представляти собою найпростіші малюнки чи надписи, але зазвичай це доволі складні монохромні або мультикольорові композиції. Авторів графіті називають "письменниками". Чому не художниками? Справа в тому, що коріння графіті криються саме в написанні слів на поверхнях, тай не всі графіті виконані фарбами. Спочатку в хід йшли всі підручні засоби, починаючи від дорогих фарб і закінчуючи олівцями, крейдою, ножами і т.д. Навіть пальцем руки можна було написати графіті на брудному вікні.

Існує версія, що підтримали розвиток вуличних зображень підприємливі торговці наркотиками, котрі за допомогою малюнків і зашифрованих надписів, ні про що не говорячих поліції, ні випадковим перехожим, повідомляли підліткам місце продажу "трави", ціни та інше.

З часом, зі секретного виру зв'язку "графіті" перетворилося в звичайний спосіб спілкування підлітків. Зазвичай це об'ємна, переважно червоно-чорно-синя "соковита" графіка.

В більшості країн графіті заборонене законом, але тим паче, існує поняття "легальної" і "нелегальної" стін. До перших відносяться ті стіни, які міська влада надає на "бомбардування" райтерам графіті, керуючись намаганням прикрасити ту чи іншу частину міста і продемонструвати свою демократичність і терпимість по відношенню до вільного мистецтва (приклад – паркан на Жовтневому майдані в Мінську). Але заборонений плід завжди солодкий, і тому пізньої ночі або раннім ранком письменники виходять на "роботу" і повністю віддаються своїм фантазіям, розписуючи "нелегальні" стіни.

Другий різновид графіті – гангстерське графіті, яке зустрічається тільки у великих містах. За формою і змістом воно сильно відрізняється від інших і полягає в зашифрованих кодах, ініціалах, жорстко стилізованих за допомогою спеціальної каліграфії. Члени банд використовують графіті, щоб позначити кордони свого угруповання територіально та ідеологічно.

Третім, найбільш поширеним різновидом графіті, називають "Нью-Йоркським стилем" або "хіп-хопом". Походить він від традицій графіті, що виникли в Нью-Йоркському метро в 1970-му році. В принципі "хіп-хоп" – це рух, що з'явився на базі реп-музики, брейкдансу і графіті. Цими графіті покриті великі площі у містах США.

Створення одного малюнка – процес дуже трудомісткий. Спочатку необхідно вибрати стіну. Цей, здавалось би, нескладний етап містить в собі велику кількість тонкощів. По-перше, місце передбачуваної картини не повинне належати організації, що надто турбується про чистоту своїх володінь. Ідеальний варіант – яка-небудь із будівель промзони

Інший момент, який необхідно враховувати – активність міліції; поява у розпал роботи патрульної машини пригости як мінімум неприємні емоції, як максимум – проведення деякого часу у відділку або штраф.

Не поганою підмогою для художника є "розчин для змиття старої фарби", ним можна коректувати ваш малюнок чи видалити фарбу в потрібному місці.

Потім на заздалегідь намальованому чи звідкись-то зведеному скетчу робиться ескіз (зазвичай крейдою чи маркером), і тільки тоді графіті набуває свого правильного, яскравого виду. Великі поверхні заливаються за допомогою спеціальних насадок, що широко розпилюють струмінь з балончика, і наприкінці ще раз обводяться контури.

Важливим аспектом є сарси-насадки, ковпачки на балонах, за допомогою яких регулюється подача фарби. Різноманітними сарсами можна створити товсті, тонкі, спіральні, зигзагоподібні лінії; є сари, що випускають зразу два чи пару паралельні струмені.

Боротьба райтерів розвернулася наприкінці 60-х рр. ХХ ст., коли "письменники" відкрили для себе підземку Нью-Йорку. Місце було що треба. Розмальовані хитрими буквосплетіннями, поїзди мчали туди – сюди, несучи чиїсь імена.

Наступна революція у стилі пройшла, коли Дайм, вже бруклінський майстер, вперше намальовав ЗД. Робота складалася з власне самого імені у червоно-білому з блакитним обрамленні, що давало тривожний настрій. Письменники зі всього Нью-Йорку спливались, щоби оцінити цей рієсе. Місто жило мріями про повторення подвигу, але й думати не сміло про можливість виконання задуманого. Але через деякий час люди добилися свого. Кожен робив ЗД зі своїми штрихами. Розпочалися "стилеві війни". Як тільки культура заявила про себе на повен голос, був знятий фільм "Style Wars" (1984), написані книги.

Так, поїзди підземки стали ідеальними об'єктами для "шедеврів" нью-йоркських підлітків.

Особливою любов'ю у графітістів користувалися плоскі, вагони старого зразка і білі поїзди, а самими ж непідходящими вважалися бруклінські вагони з гофрованої сталі. Проте, для особливо впертих і це виявилось не перешкодою. Владі все це було не до душі. І справа не тільки у споконвічному начальницькому "не дозволено" – немало графітістів, і насправді, не стільки творили, скільки хуліганили, бравадою компенсуючи відсутність майстерності і смаку. В середині 80-х "начальство від метро" позбавилося – таки графітістів у своїх володіннях.

Нью-Йорк і надалі вважається "колисковою" графіті. Саме там зародився світ вуличного мистецтва -зі своїми технікою, стилем і сленгом. Взагалі – то, точніше було би сказати стилями. Адже графіті – це совокупність різноманітних напрямів і течій. Від застарілих уже сьогодні немодних "надувних" буквайстрів "старої школи" до незвичайно витонченого, потребуємого чималої майстерності і вправності "Wild Style", в якому дивакуваті письменна

спліталися за при хіттю автора в неймовірно складні узорі. Не говорячи уже про індивідуальну манеру. "Стиль, – зауважує Генрі Челфант, автор книги "Subway Art", що вважав свою раду маніфестом серед графітістів, для всякого "письменника" – поняття цілком конкретне. Визначається воно перш за все формою букв і тим, як вони з'єднуються". А технічна майстерність та індивідуальний стиль досягаються безконечними годинами наполегливих тренувань. "Не існує легких способів для засвоєння складного стилю, і час, що ти затрачаєш на навчання, не заміниш нічим, – пише Челфант – Краща наука тут – це повторення. Ти повинен ще раз пройти всю історію мистецтва графіті. Від простого до складного". Як між іншим, і "чернетка", куди вносяться і де потім до безконечності шліфуються все нові ідеї. Символічною є назва одного документального фільму, присвяченого графіті, – "Війна стилів". На зорі сучасного вуличного мистецтва засіб у цій війні був простим і не витіюватим: поверх роботи конкурента наносилася власна картина чи напис. Іноді через брак часу, засобів чи таланту діяли ще простіше: неугодне графіті перекреслювалося жирно хрест-навхрест. В один час у Нью-Йорку була навіть команда ТСО, а саме "the cross outs" (англ. "cross out" – "викреслювати"), котра, виходячи з назви, вирішила оголосити війну всім без виключення. Зараз подібна манера вважається дитячою забавкою, несолідною для справжнього майстра. Є два більш цивілізованих способи вияснення відносин. В одному випадку конфліктуючі сторони повинні за певний час (від декількох годин до цілого дня) "заповнити" частини стіни. Виграє той, чия робота буде визнана кращою. При другій формі вирішення суперечки вирішальним виявляється не якість, а кількість. Творцям відводиться певна ділянка в місті. Визначається час – зазвичай де-то від тижня до місяця. Хто думає "освоїти" більшу площу, оголошується переможцем. І у тому, і у другому випадку в якості арбітра запрошується третій графітіст чи "команда". Про винагороду домовляються заздалегідь. Частіше за все переможений розплачується з переможцем фарбами та іншими матеріалами. Іноді він позбавляється права писати своє ім'я чи піддається фізичному покаранню – майже символічному. Ритуал тут важливіше самого насилля.

Ще одне нагадування про споконвічну суперечку "хто-кого?" – назви – аббревіатури команд, котрі часто закінчуються "К" – "kings". Це можуть бути королі певного стилю чи жанру, міського району чи лінії метро і т.д.

Ще одне болоче питання – взаємовідносини з міською владою. Скільки існує графіті, стільки воно піддається гонінням. Ті, що стоять на сторожі закону та порядку стверджують одне: розпис муніципального майна – при всі й естетичній цінності цього самого розпису – являє собою серйозну суспільству. Нотаціями справа не обмежується. Чимало американських графітістів заплатили за свою творчість солідними штрафами, дехто потрапив за ґрати. В багатьох мегаполісах графітістим в свій час відвели так звані "законні стіни і подвір'я". Але офіційно розвинених площ на всіх бажаних не вистачає. Влада Лос-Анджелеса, в кінці кінців, постановила, що непогано би проголосити і зони нетерпимості, їх приклад збираються наслідувати і в деяких інших містах. У цій боротьбі поліція Лос-Анджелесу сподівається не тільки на диво-техніку. Декілька років назад пере одіті "копи", під видом британської знімальної групи, знімаючи фільм про вуличне мистецтво, орендували студію і розклеїли скрізь оголошення, в яких запрошували графітістів до участі у зйомках. Відгукнулося більше шести десяти чоловік. Вони забезпечили поліцейських детальною інформацією про свої улюблені "об'єкти" і про постачальників фарби, також показали зразки власних творінь. Представники штату Нью-Гемпшир недавно виступили в Конгресі США з пропозицією карати замішаних у графіті "биттям дерев'яною палицею по голих сідницях". Але поки биття ніби-то призупинено. До певного часу призупинено. У Філадельфії вирішили накинутися на бунтівників всією громадою. Складений список "самих небезпечних" графітістів. В кампанію активно включилися і фірми – виробники різноманітних забарвників, стурбовані тим, що незаконне вуличне мистецтво підриває їх престиж. Престиж самого графіті в Америці помітно псує дві речі. По-перше, хіп-хоп в цілому, а значить, і графіті там сприймається як частина "гангстерської культури". По-друге, за підрахунками самих графітістів, приблизно до десятої частини вуличних "шедеврів" в буквальному розумінні приклали руку "круті" хлопці, котрі таким чином "мітять" свою територію – мета цього повністю відповідає і малохудожнім засобам. Почалося все у Південній Каліфорнії. Звідти прийшло і слівце "tagbangba" (похідне від "tagger" і "gangba nger" – так на Селензі обзивають учасників "груповухи"). Придумали це слівце самі графітісти, які мали намір відмежувати таким чином "овець від козлищ". Але ні офіційна влада, ні власні батьки у подібні тонкощі вникати не бажають (так, що юні таланти ні

тих, ні інших в свої справи особливо стараються не посвячувати). В тому ж, як вважають графітисти, криється і відповідь на часто задаване запитання: а чому серед вуличних художників не видно дівчат?

Зараз фарбуються Польща і Чехія. У Берліні – це своєрідний обряд дорослішання для підлітків: вони вибирають собі прізвисько, котре вважається дійсним лише тоді, коли воно буде увіковічено декілька раз на самих помітних і небезпечних місцях. В Берліні взагалі ця справа поставлена на широку ногу. Там є навіть спеціальний графіті-салон, куди можуть звернутися і потенційні замовники, і художники зі зразками своєї творчості. А будь-хто, хто проїжджає через територію Фінляндії чи Швеції може прямо з вікна вагона помилуватися на роботи місцевих графітістів, корті прикрашають скупий скандинавський пейзаж. В Японії графіті відрізняється дуже похмурими, фантастичними і деколи навіть жорсткими сюжетами.

Стиль і техніка графіті постійно розвиваються і вдосконалюються. Кожна країна вносила дещо нове і свіже в це мистецтво.

Графіті, в принципі, неможливо контролювати чи викоринити шляхом накладення заборон на нього. Тому як форма мистецтва і засіб вираження поглядів воно гнучке, всеохоплююче і вільне від цензури.

Тому щоби займатися написанням графіті, потрібно, в першу чергу подумати про засоби індивідуального захисту, з метою попередження важких захворювань.

Виходячи із вищесказаного, можна стверджувати, що графіті є культурним феноменом, котрий в тій чи іншій формі зустрічається у будь-якому суспільстві. На сьогоднішній день це є невід’ємна складова молодіжної субкультури, що все більше і більше відвойовує собі місце у традиційній культурі. Графіті можна розглядати як конкретний маніфест персональної і громадянської ідеології, який дуже ефективний в плані візуального впливу на людей.

Література

1. Медведева О.П. Искусство граффити. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 80с.: ил.
2. www.mogilevportal.com/mosaic/photo/graphiti.shtml – 26к – Коллекция могилевского граффити
3. www.mediacenter.kiev.ua/dosug/graffiti/history_graffiti.htm – Граффити. История Граффити. Краски. Сленг. Стили. Фестиваль.
4. www.graffiti-project.com/bg/Gallery.htm – Галерея граффити

Бабка Анна

наук. керівник – доц. В.В. Дребет

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ГОЛОСНИХ ГОТСЬКОЇ МОВИ

Готська мова як одна з давньогерманських мов є єдиною з мов східногерманського ареалу, яка збереглася досі, хоч тільки в писемній фіксації. Існують кілька писемних пам’яток готською мовою, з яких найбільш відомим є переклад Біблії. Цей переклад виявився початком германської літературної писемної традиції.

Готські тексти, що збереглися відносяться до різних історичних періодів із значною хронологічною дистанцією між ними. Найдавнішим є вищезгаданий переклад Біблії, який дійшов до нас у широковідомому рукописі *Codex Asganteus*, що датується V-VI століттям і місцем його написання вважається північ Італії. Він містить уривки із чотирьох готських Євангелій. Сюди ж відносять і *Codex Carolinus* і *Codices Ambrosiani* – священні послання [1,7].

Монументальні писемні джерела мертвої готської мови дійшли до нас написаними особливим алфавітом, який, на думку грецького історика Філосторгія та Сократа, був започаткований Улфілою – вестготським єпископом IV століття. Але Віммер I та інші вчені пояснили, що основою Улфіла взяв грецький алфавіт. Але останнього виявилось не достатньо, він використав також і латинський та рунічний алфавіти. Відповідність з грецьким першоджерелом спостерігається також і в системі чисел: X(гот.)-600-х (лат.), Y(гот.)-400-w(лат.), K(гот.)-20-к (лат.) [6].

Феномен готської мови у дискурсі германських мов досліджувався багатьма вченими-мовознавцями на різних мовних рівнях: В.В. Євченком, В.В. Левицьким, М.М. Гухман, Ю.О. Жлуктенко та ін. Готська мова відрізняється від інших германських мов на фонетичному, лексичному та інших рівнях. Але, на нашу думку, особливо цікавими є фонетичні відмінності, а зокрема фонетичні відмінності у системі голосних. Остання була представлена п’ятьма голосними: *a, e, i, o, u* та диграфами: *ei, iu, ai, au*. Довжина голосних позначалася на письмі діакритичним знаком – $\bar{}$. Голосні *e, o* – були завжди довгими; а *u, a* – мали властивість бути довгими і короткими, *i* – була короткою голосною.